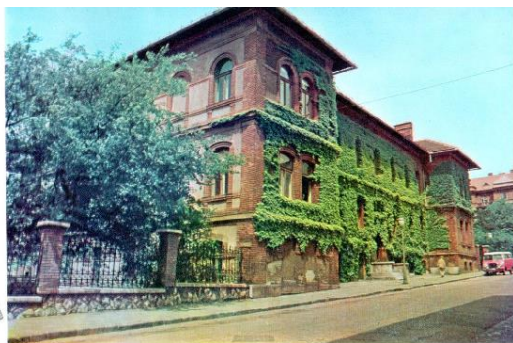

NAIK ÁTHK -120 éve az állattenyésztés szolgálatában

A Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ – Állattenyésztési, Takarmányozási és Húsipari Kutatóintézet (NAIK ÁTHK) jogelődjét a Magyar Királyi Gyapjúminősítő Állomást 1896-ban alapították Darányi Ignác földművelésügyi miniszter rendelete alapján.

ÁLLATTENYÉSZTÉSI KUTATÓINTÉZET BUDAPEST

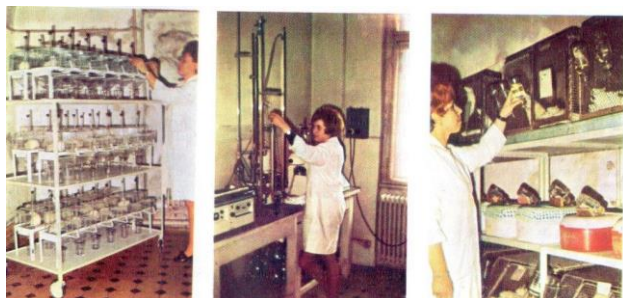
Könnyen ellenőrizhető adat, hogy Európában évtizedekkel később követték példáját azok az országok, ahol az agrárium szintén fontos volt, és alakították ki a szaktárcához tartozó kutatóintézeti hálózatot.

Ha körbetekintünk Európában, azt látjuk, hogy ez a modell ma is érvényes, ma is működik: a spanyol INIA, a francia INRA, a német FAL stb. Lengyelországban ugyanúgy három lábbon áll az agrár K+F, mint hazánkban. Akadémiai, egyetemi és minisztériumi kutatóintézetekre támaszkodik.

A Magyar Tudományos Akadémiának nincs állattenyésztési kutatóműhelye, egyetlen ilyen specializált intézet van hazánkban, a NAIK ÁTHK, amely – az alapítás évéből kitűnik – 2016-ban volt 120 éves.

Fennállása során és a történelem viharait átvészelve mindig a magyar állattenyésztés szolgálatában, a magyar mezőgazdaság napi gyakorlatával szoros kapcsolatban állt.

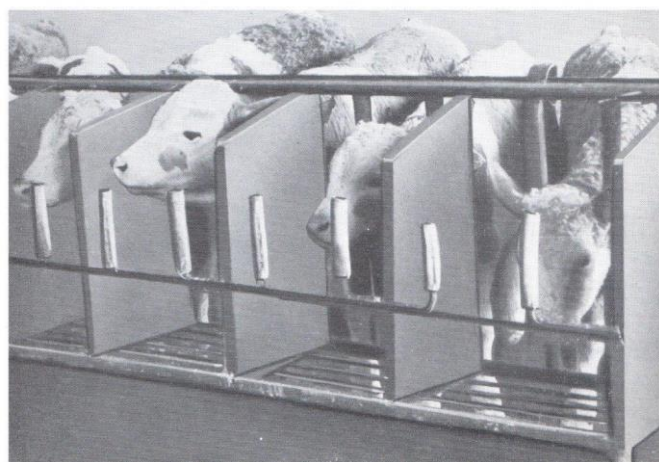
A nagy testű háziállatok kutatás-fejlesztése volt mindig az Intézet alapfeladata, ill. ennek elsősorban tenyésztési, takarmányozási, genetikai és élettani vonatkozásai.

A gyakorlati eredmények közül érdemes kiemelni a szarvasmarha és sertés mesterséges termékenyítés tudományos alapjainak kidolgozását, ill. a sertés mesterséges termékenyítés országos elterjesztését. A hungarofríz szarvasmarha, a hungahib39 sertésfajta, a háború utáni importot követően, a magyar lapály és magyar nagyfehér sertés genetikai konstrukciójának kialakítása és fenntartása szintén az intézet nevéhez köthető.

Az elmúlt esztendő eredményei közül ki kell emelni a tejelő szarvasmarha ágazatban a két ellés közötti idő javítását, az optimalizált és GMO-mentes alapokon nyugvó takarmány receptúrák kidolgozását, alternatív hazai fehérjeforrások tesztelését a takarmányokban.

A genetikai kutatások igazolták számos háziállat fajunk, fajtánk helyzetét, a korábban színváltozatként ismert három mangalica fajtakülönbségét, őshonos juhajtunk rendszertani távolságát, a magyar szürkemarha populációban rejlő genetikai különbségeket. Itt indult a hazai sertésállományok stressz-mentesítése, a hazai holstein-fríz szarvasmarhák BLAD-mentesítése, ill. a hazai juhállományok surlókor iránti fogékonyságának felmérése. Korszerű és őshonos sertéseinkben a genetikai felmérések mellett az intézet kutatói feltárták a reprodukciós jellegzetességeket, naprakésszé tették az ismereteket és az állomány szaporodás-biológiai potenciáljának a fejlesztése elkezdődött.

Az Intézet munkájára a múltban és főleg napjainkban nagy jelentőséggel bír az úgynevezett multidiszciplináris metodika, nevezetesen együtt dolgoznak az állattenyésztő, állatorvos, vegyész, informatikus kutatók a téma felvetésétől a probléma megoldásáig. Ugyanígy, a kutatók napi kapcsolatban, „projekt kapcsolatban” állnak számos állattenyésztő és takarmánygyártó vállalkozással, tenyésztő egyesülettel. A kutatások túlnyomó része vállalkozásokkal közösen művelt téma.

A gyakorlat számára különböző szolgáltatási feladatokat lát el az Intézet, amelyek többnyire kutatás-fejlesztési tevékenységet is magukba foglalnak. A Magyar Juh- és Kecsketenyésztők Szövetsége (MJKSZ) számára az in vitro génmegőrzést végzi az őshonos juhok fajtakörében. Szintén az MJKSZ tenyészállat forgalmazását segíti a nemzetközi minősítéssel rendelkező gyapjúminősítő laboratórium.

A magyar mezőgazdasági kormányzat több, a sertésstratégiai kormányprogramhoz tartozó részfeladatot bízott az Intézetre, ezek között első helyen kell említeni az országos hatáskörű Hízékonysági és Vágási Teljesítményvizsgáló (HVT) állomást, amely a magyar sertésfajták piaci pályáját hivatott segíteni.

Az Intézet folyamatosan végez spermatológiai és egyéb ellenőrző vizsgálatokat a Magyar Fajtatiszta Sertést Tenyésztők Egyesülete részére. Az Intézet gyakorlati beágyazottságát jellemzi, hogy a Magyarországi Sertésenyésztők és Sertéstartók Szövetsége az ÁTHK épületében kapott elhelyezést.

A fent említett multidiszciplináris módszertan ma már odáig terjed, hogy a kutatók együtt dolgoznak humán orvostudományi műhelyekkel és K+F vállalkozásokkal. A Semmelweis Egyetem az Intézettel együttműködve alapította meg Herceghalomban a Kísérletes Műtéttani Intézet George Berci Gyakorló Állomását. Emellett az Erlangeni Egyetem orvoskara és a Semmelweis Egyetem orvoskara szövettani kutató spin-off cégét telepítette

Herceghalomba, teljes mértékben magánberuházásként. Ez a fenti két esemény jól bizonyítja az ÁTHK elismertségét, szakmai kisugárzását, túlmutatva az agrártudomány területén.

Több évtizedes hagyománynak megfelelően, az Intézet harmonikusan együtt dolgozik valamennyi nagy agrártudományi karral, ahol a kutatók a közös projektek mellett részt vesznek a graduális és posztgraduális oktatásban, az egyetemek szakmai közéletében. Az ÁTHK szerkeszti az egyetlen –szakterületéhez kapcsolódó– magyar nyelven megjelenő, tudományos igényű folyóiratot, az „Állattenyésztés és Takarmányozás”-t.

Az Intézet nemzetközi kapcsolatai rendkívül kiterjedtek. Természetesen a legrégebbi együttműködések Európában vannak, az aktuális EU-s programok adják a kooperációk alapját: EU 6-7 keretprogramok, EUREKA, jelenleg a H2020 program. A tengerentúli kapcsolatok nyugat és kelet felé egyaránt élénkek. Az Intézet a „keleti nyitás” politikáját közel két évtizede gyakorolja, szakmai együttműködései, reputációja több virágzó gazdasági kapcsolat úttörője volt. Egyes dél-kelet ázsiai országokból (Japán, Kína, Mongólia, stb.) minden évben kollégák látogatnak az Intézetbe, ill. fiatal munkatársakat küldenek továbbképzésre. Az Intézet vezető kutatói tekintélyes választott pozíciókat töltenek be nemzetközi tudományos szervezetekben.

Az ÁTHK kutatásainak és fejlesztéseinek egységes célja volt az elmúlt két évtizedben a minőségi termelés javítása. A kutatók meggyőződése szerint, a magyar állattenyésztés fő csapásiránya csakis a magas minőségű tenyészállat és alapanyag előállítás lehet. Úgy vélik, hogy a tömegtermelés szükségességét nem szabad megkérdőjelezni, de a fejlesztés elsődleges irányát a magas és prémium minőségi kategóriák jelenthetik.